

SORU KAZANIMLARI

133.	11.3.2 Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi (1774-1914): Osmanlı Topraklarını Paylaşma Mücadelesi	154.	12.1.2.1 XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya: XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti
134.	11.4.1 Devrimler Çağında Değişen Devlet - Toplum İlişkileri: İhtilaller Çağı	155.	12.1.3.2 XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya: I. Dünya Savaşı (1914-1918)
135.	11.4.1 Devrimler Çağında Değişen Devlet - Toplum İlişkileri: İhtilaller Çağı	156.	12.1.3.3 XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya: I. Dünya Savaşı (1914-1918)
136.	11.4.1 Devrimler Çağında Değişen Devlet - Toplum İlişkileri: İhtilaller Çağı	157.	12.1.4.1 XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya: Mondros Ateşkes Anlaşması (30 Ekim 1918)
137.	11.4.1 Devrimler Çağında Değişen Devlet - Toplum İlişkileri: İhtilaller Çağı	158.	12.2.1.2 Millî Mücadele: İşgallerin Başlaması ve Millî Mücadeleye Hazırlık
138.	11.4.1 Devrimler Çağında Değişen Devlet - Toplum İlişkileri: İhtilaller Çağı	159.	12.2.1.2 Millî Mücadele: İşgallerin Başlaması ve Millî Mücadeleye Hazırlık
139.	11.4.2 Devrimler Çağında Değişen Devlet - Toplum İlişkileri: Osmanlı Devleti'nde Modern Orduya Geçiş	160.	12.2.1.4 Millî Mücadele: İşgallerin Başlaması ve Millî Mücadeleye Hazırlık
140.	11.4.3 Devrimler Çağında Değişen Devlet - Toplum İlişkileri: XIX. Yüzyılda Sosyal Hayattaki Değişimler	161.	12.2.1.7 Millî Mücadele: İşgallerin Başlaması ve Millî Mücadeleye Hazırlık
141.	11.4.3 Devrimler Çağında Değişen Devlet - Toplum İlişkileri: XIX. Yüzyılda Sosyal Hayattaki Değişimler	162.	12.2.1.9 Millî Mücadele: İşgallerin Başlaması ve Millî Mücadeleye Hazırlık
142.	11.4.3 Devrimler Çağında Değişen Devlet - Toplum İlişkileri: XIX. Yüzyılda Sosyal Hayattaki Değişimler	163.	12.2.1.7 Millî Mücadele: İşgallerin Başlaması ve Millî Mücadeleye Hazırlık
143.	11.4.4 Devrimler Çağında Değişen Devlet - Toplum İlişkileri: Osmanlı Devleti'nde Demokratikleşme Hareketleri	164.	12.2.1.7 Millî Mücadele: İşgallerin Başlaması ve Millî Mücadeleye Hazırlık
144.	11.4.4 Devrimler Çağında Değişen Devlet - Toplum İlişkileri: Osmanlı Devleti'nde Demokratikleşme Hareketleri	165.	12.2.1.8 Millî Mücadele: İşgallerin Başlaması ve Millî Mücadeleye Hazırlık
145.	11.4.5 Devrimler Çağında Değişen Devlet - Toplum İlişkileri: Osmanlı Devleti'nde Darbeler	166.	12.2.1.8 Millî Mücadele: İşgallerin Başlaması ve Millî Mücadeleye Hazırlık
146.	11.5.1 Sermaye ve Emek: El Emeginden Makineleşmeye	167.	12.2.1.9 Millî Mücadele: İşgallerin Başlaması ve Millî Mücadeleye Hazırlık
147.	11.5.2 Sermaye ve Emek: Osmanlı Devleti'nde Sanayileşme Çabaları	168.	12.2.1.9 Millî Mücadele: İşgallerin Başlaması ve Millî Mücadeleye Hazırlık
148.	11.5.3 Sermaye ve Emek: Ekonomiyi Düzeltme Çabaları	169.	12.2.1.10 Millî Mücadele: İşgallerin Başlaması ve Millî Mücadeleye Hazırlık
149.	11.6.1 XIX ve XX. Yüzyılda Değişen Gündelik Hayat: Ulus Devlete Giden Süreçte Nüfus	170.	12.2.1.12 Millî Mücadele: İşgallerin Başlaması ve Millî Mücadeleye Hazırlık
150.	11.6.2 XIX ve XX. Yüzyılda Değişen Gündelik Hayat: Modern Hayattaki Sosyal Değişim	171.	12.2.2.2 Millî Mücadele: Büyük Millet Meclisi'nin Açılması (23 Nisan 1920)
151.	12.1.1.2 XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya: Mustafa Kemal'in Hayatı	172.	12.2.2.2 Millî Mücadele: Büyük Millet Meclisi'nin Açılması (23 Nisan 1920)
152.	12.1.1.3 XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya: Mustafa Kemal'in Hayatı	173.	12.2.4.2 Millî Mücadele: Millî Mücadelede Doğu ve Güney Cepheleeri
153.	12.1.2.1 XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya: XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti	174.	12.2.5.1 Millî Mücadele: Millî Mücadelede Batı Cephesi

SORU KAZANIMLARI

175.	12.2.5.2 Millî Mücadele: Millî Mücadelede Batı Cephesi	196	12.4.2.2 İki Savaş Arasındaki Dönemde Türkiye ve Dünya: Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası (1923-1938)
176.	12.2.5.6 Millî Mücadele: Millî Mücadelede Batı Cephesi	197.	12.4.3.1 İki Savaş Arasındaki Dönemde Türkiye ve Dünya: İki Dünya Savaşı Arasındaki Dönemde Dünyada Meydana Gelen Siyasi ve Ekonomik Gelişmeler
177.	12.2.6.1 Millî Mücadele: Mudanya'dan Lozan'a	198.	12.4.3.3 İki Savaş Arasındaki Dönemde Türkiye ve Dünya: İki Dünya Savaşı Arasındaki Dönemde Dünyada Meydana Gelen Siyasi ve Ekonomik Gelişmeler
178.	12.3.2.5 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Atatürk İlkeleri	199.	12.5.1.2 II. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye ve Dünya: II. Dünya Savaşı
179.	12.3.2.1 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Atatürk İlkeleri	200.	12.5.3 II. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye ve Dünya: II. Dünya Savaşı'nın Sonuçları
180.	12.3.3.3 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Siyasi Alanda Yapılan İnkılaplar	201.	12.5.2.2 II. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye ve Dünya: II. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye
181.	12.3.3.5 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Siyasi Alanda Yapılan İnkılaplar	202.	12.5.3 II. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye ve Dünya: II. Dünya Savaşı'nın Sonuçları
182.	12.3.4.2 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Hukuk Alanındaki Yenilikler	203.	12.5.3 II. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye ve Dünya: II. Dünya Savaşı'nın Sonuçları
183.	12.3.4.2 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Hukuk Alanındaki Yenilikler	204.	12.6.1.1 II. Dünya Savaşı Sonrasında Türkiye ve Dünya: II. Dünya Savaşı Sonrası Türkiye
184.	12.3.5.1 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Eğitim ve Kültür Alanında Yapılan İnkılaplar	205.	12.6.1.1 II. Dünya Savaşı Sonrasında Türkiye ve Dünya: II. Dünya Savaşı Sonrası Türkiye
185.	12.3.5.4 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Eğitim ve Kültür Alanında Yapılan İnkılaplar	206.	12.6.2.2 II. Dünya Savaşı Sonrasında Türkiye ve Dünya: İki Kutuplu Dünya ve Türkiye
186.	12.3.6.4 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Toplumsal Alanda Yapılan İnkılaplar	207.	12.6.2.3 II. Dünya Savaşı Sonrasında Türkiye ve Dünya: İki Kutuplu Dünya ve Türkiye
187.	12.3.6.4 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Toplumsal Alanda Yapılan İnkılaplar	208.	12.6.2.3 II. Dünya Savaşı Sonrasında Türkiye ve Dünya: İki Kutuplu Dünya ve Türkiye
188.	12.3.7.1 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Ekonomi Alanındaki Gelişmeler	209.	12.7.1.2 Toplumsal Devrim Çağında Dünya ve Türkiye: 1960 Sonrası Dünyadaki Gelişmeler
189.	12.3.7.1 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Ekonomi Alanındaki Gelişmeler	210.	12.7.1.1 Toplumsal Devrim Çağında Dünya ve Türkiye: 1960 Sonrası Dünyadaki Gelişmeler
190.	12.3.7.1 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Ekonomi Alanındaki Gelişmeler	211.	12.7.2.1 Toplumsal Devrim Çağında Dünya ve Türkiye: 1960 Sonrası Türk Dış Politikasını Etkileyen Gelişmeler
191.	12.3.7.5 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Ekonomi Alanındaki Gelişmeler	212.	12.7.3.1 Toplumsal Devrim Çağında Dünya ve Türkiye: 1960 Sonrası Türkiye'de Yaşanan Siyasi, Ekonomik ve Sosyal Gelişmeler
192.	12.3.8 Atatürkçülük ve Türk İnkılabı: Atatürk İlke ve İnkılaplarının Önemi	213.	12.7.3.1 Toplumsal Devrim Çağında Dünya ve Türkiye: 1960 Sonrası Türkiye'de Yaşanan Siyasi, Ekonomik ve Sosyal Gelişmeler
193.	12.4.1.1 İki Savaş Arasındaki Dönemde Türkiye ve Dünya: Atatürk Dönemi İç Politikadaki Gelişmeler	214.	12.8.1.1 XXI. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye ve Dünya: 1990 Sonrası Türkiye'deki Gelişmeler
194.	12.4.1.2 İki Savaş Arasındaki Dönemde Türkiye ve Dünya: Atatürk Dönemi İç Politikadaki Gelişmeler	215.	12.8.1.4 XXI. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye ve Dünya: 1990 Sonrası Türkiye'deki Gelişmeler
195.	12.4.2.1 İki Savaş Arasındaki Dönemde Türkiye ve Dünya: Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası (1923-1938)	216.	12.8.2.4 XXI. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye ve Dünya: 1990 Sonrası Dünyadaki Gelişmeler

1.

Herodotos (MÖ 484-425)

Tarih, insanların ve insan topluluklarının başlarından geçenleri kaydetme yoluyla edinilen bilgidir.

Edward H. Carr (1892-1982)

Tarih, tarihçi ile olgular arasında kesintisiz karşılıklı bir etkileşim süreci, bugün ile geçmiş arasında bitmez bir diyalogdur.

Halil İnalıcık (1916-2016)

Gerçek bir tarih için kaynaklara gitmek, kaynakları iyi tenkit edip değerlendirmek gerekir.

Buna göre tarihin değişik şekillerde tanımlanmasında;

- I. konusu ve kapsamının geniş olması,
- II. pozitif bilim olarak kabul edilmemesi,
- III. insan hayatında vazgeçilmez olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

2.

Tarihin konusu; insanoğlunun meydana getirdiği faaliyetler, değişimler ve eserlerdir.

Bu bilgiden hareketle aşağıdaki gelişmelerin ilgili olduğu alanlardan hangisi yanlış verilmiştir?

- A) TBMM'nin açılışı – Siyasi
B) Kurtuluş Savaşı – Askerî
C) Fransız İhtilali – Ekonomik
D) Kağıdın icadı – Kültürel
E) Kurtuba Camii - Dinî

3.

Tarih bilimi geçmişten günümüze meydana gelen olay ve olguları kronolojik bir süreçte ele aldığı için olay ve olgular arasında neden-sonuç ilişkilerini ortaya koyar.

Tarih biliminin faydaları arasında,

- I. çok yönlü düşünme yeteneğini geliştirmesi,
- II. tarihsel olaylardaki sürekliliğin algılanması,
- III. eleştirel düşünme becerisi kazandırması

durumlarından hangileri gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

4.

Kökeni Mısırlılara dayanan bu takvimi Romalılar geliştirmiş ve Papa 13. Gregorius son şeklini vermiştir. Bu nedenle bu takvime “Gregoryen Takvimi” de denilmiştir.

Bu bilgiler aşağıdaki takvimlerden hangisine aittir?

- A) Rumi Takvim B) Hicri Takvim
C) 12 Hayvanlı Takvim D) Celali Takvim
E) Miladi Takvim

5.

Günümüzden yaklaşık 2,5 milyon yıl önce Dünya, buzullarla kaplı olduğu için insan yaşamına uygun değildi. Buzulların yavaş yavaş erimeye başlamasıyla birlikte özellikle Kuzey Yarım Küre'nin bazı bölgelerinde ılıman iklim kuşakları oluşmuştur.

Buna göre;

- I. Kuzey Avrupa,
- II. Mezopotamya,
- III. Anadolu

bölgelerinden hangilerinin insan yaşamına uygun olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

6. İnsanoğlu; kendiliğinden yetişen yabancı buğday, arpa, çavdar gibi tahılları toplayarak bunları kullanmıştır. Daha sonraki süreçte insanlar bu yabancı tahılları ıslah ederek kendi kontrolünde planlı bir tarımsal faaliyete başlamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Avcılığın önemini tamamen yitirdiği
B) Üretici toplum yapısına geçildiği
C) İlk yerleşik yaşamın Anadolu'da görüldüğü
D) Takas usulünün başladığı
E) Doğaya bağlı yaşamın devam ettiği

7. Yerleşik yaşama geçilmesinin;

- I. kolay beslenme yollarının öğrenilmesi,
II. nüfusun artması,
III. yazılı hukukun gelişmesi

durumlarından hangilerine ortam hazırladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Yerleşik yaşama ve medeniyete ait ilk yerleşim merkezleri yazıdan önceki dönemde görülmüştür.

Buna göre Anadolu'daki;

- I. Yarımburgaz,
II. Çatalhöyük,
III. Karain

merkezlerinden hangileri tarih öncesi yerleşik yaşamın görüldüğü yerler arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

9. Anadolu'da yuvarlak planlı kulübeler, ızgara planlı konutlar gibi yapılarda ele geçen buluntular arasında; obsidyen araçlara, insan ve hayvan heykelciklerine, bitki ve bitki tohumu kalıntlarına, az da olsa deniz kabuklarına rastlanmıştır.

Buna göre Anadolu ile ilgili olarak,

- I. tarihî devirlere geçildiği,
II. deniz ticareti ile uğraşıldığı,
III. yerleşik yaşamın varlığı

çıkartmalarından hangilerine kesin olarak ulaşılabılır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

10. • Gelişmiş bir posta teşkilatı kurmuşlardır.
• Galileo'dan önce güneş lekeleri konusunda bilgi vermişlerdir.
• "Ziggurat" adı verilen tapınaklar inşa etmişlerdir.
• Asma Bahçeleri'ni inşa etmişlerdir

Bu bilgiler aşağıdaki uygarlıklarla eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Babiller B) Sümerler C) Asurlar
D) Çin E) İran

11. Aşağıdakilerden hangisi Mezopotamya uygarlıkları arasında gösterilemez?

- A) Urartu B) Akad C) Babil
D) Asur E) Sümer

12. • Kara kolonileri kurmuşlardır.
• Yazıyı Anadolu'ya getirmişlerdir.
• Kaniş (Kültepe) gibi Anadolu'nun pek çok yerinde pazarlar kurmuşlardır.

Bu bilgiler aşağıdaki uygarlıklardan hangisine aittir?

- A) Sümer B) Hitit C) Babil
D) Elam E) Asur

13. Kanunlarında evlenme, boşanma, nikâh, nişan gibi aileyle ilgili hususlara yer verilmiştir. Gelişmiş hukuk kurallarıyla kadın haklarına kanunlarında yer vermiştir. Ayrıca Anal denilen yıllıklar tutmuşlardır.

Bu bilgilere bakılarak Hititler ile ilgili;

- I. kadınlara siyasi haklar verdikleri,
II. İlk Çağ'ın en gelişmiş hukuk sistemini oluşturdukları,
III. ahiret inancına sahip oldukları

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

14. Hitit Devleti'nin yıkılmasına neden olan göç hareketi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Amurru Göçleri B) Akad Göçleri
C) Hurri Göçleri D) Frig Göçleri
E) Ege Göçleri

15.

Yukarıda Mısır medeniyetine ait Giza Piramitleri'nin görseli verilmiştir

Sadece bu görsele bakarak Mısır medeniyeti ile ilgili olarak;

- I. mimari alanda faaliyetlerde bulunulduğu,
II. güneş takviminin yapıldığı,
III. otokrasi ile yönetildikleri

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

16. Bizans olarak adlandırılan Doğu Roma İmparatorluğu Orta Çağ'da; Anadolu, Balkanlar, Mısır, Suriye, Filistin ve Kuzey Afrika coğrafyasında etkili olmuştur. Hellenizm ve Ortodoksluk gibi kültürel bileşenler sonucu Bizans İmparatorluğu, Batı Roma İmparatorluğu'ndan farklı bir siyasi yapı hâline gelmiştir. Roma İmparatorluğu bir çeşit --- ile yönetilirken Bizans İmparatoru ise gücünü tanrıdan alan --- bir lider konumuna gelmiştir.

Bu parçadaki boşluklara aşağıdaki yönetim şekillerinden hangileri getirilmelidir?

	I	II
A)	monarşi	demokratik
B)	teokrasi	demokratik
C)	meşrutiyet	otokrat
D)	otokrasi	karizmatik
E)	cumhuriyet	otokrat

17. • İmparatorluğun başında Şehinşah (Kralların Kralı) unvanını kullanan hükümdar bulunmuştur.
• Kral çoğu kez kendisinden sonra başa geçecek kişiyi yardımcısı olarak tayin etmiş ve onun siyaset sanatını öğrenmesi için önemli eyaletlerden birinin başına getirmiştir.

Bu bilgiler aşağıdaki devletlerden hangisine aittir?

- A) Roma B) İskender C) Bizans
D) Sasani E) Safevi

18. Sasanilerde hükümdar, Tanrı Ahuramazda'nın yeryüzündeki temsilcisi olarak mutlak otoriteye sahiptir. Bunun açık göstergesi, Sasani madenî paralarının bir yüzünde hükümdarın diğer yüzünde kutsal ateşin resmedilmesidir.

Sasanilerle ilgili olarak,

- I. teokratik yöntemin olduğu,
II. parayı bulan topluluk olduğu,
III. çok tanrılı inanışın olduğu

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

19. Bu devlet üzerinde Şamanizm'in önemli bir etkisi vardır. Şamanların söyledikleri gerek toplum üzerinde gerekse idareciler üzerinde etkilidir. Büyük Şaman, 1206 kurultayında Temuçin'in Gök Tanrı tarafından seçildiği şeklinde kehanette bulunmuştur. Bu kehanetinde "Temuçin'le çocuklarına dünyanın bütün topraklarını bağışladım ve kendisine Cengiz Han ismini verdim." şeklinde Gök Tanrı'nın kendisine haber verdiğini söylemiştir.

Bu bilgiler aşağıdaki devletlerden hangisine aittir?

- A) Moğollar B) Sasaniler C) Uygurlar
D) Timur E) Kök Türkler

20. Germen kralları, Roma İmparatorluğu'nun eyalet yönetim sistemi gibi bir idari yapı kurmuştur. Bu eyaletlerin başında valiler görevlendirilmiştir. Eyaletlerden daha küçük yönetim birimleri kontlar tarafından yönetilmiştir. Her eyaletin kendi ordusu olup bu orduların her birine kumanda etme görevi de bir düke verilmiştir.

Anlatılan bu gelişmelere bağlı olarak Avrupa'da aşağıdakilerden hangisinin güç kazandığı söylenebilir?

- A) Federatif B) Feodalite C) Krallık
D) Monarşi E) Meşrutiyet

21. Bizans ordusunun asıl gücünü, eyalet birlikleri oluşturmuştur. XI. yüzyılın ikinci yarısında ise ücretli askerler ordunun asli unsuru hâline gelmiştir.

Bizans ordusunda aşağıdaki topluluklardan hangisi yer almamıştır?

- A) İngiliz B) Frank C) Norman
D) Rus E) Kıpçak

22. I. İslamiyet'in ilk dönemlerinde daha çok korunma, savunma ve askerî amaçlı inşa edilerek karakol veya ordugâh olarak kullanılmıştır. Sınır bölgelerinde yoğunlaşan bu yapılar, yüksek duvarlarla çevrili olup avlu ve gözcü kulelerinden oluşmuştur.
II. Genellikle aynı esnaf grubuna ait dükkânların bir sokak üzerinde sıralanması ile meydana gelen yapılardır.

Bu tanımlar aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	I	II
A)	Arasta	Ribat
B)	Bedesten	Kapan
C)	Ribat	Arasta
D)	Panayır	Arasta
E)	Kapan	Bedesten

23.

Moğol İmparatorluğu'nun sınırlarına bakarak;

- I. İpek,
- II. Baharat,
- III. Kürk

ticaret yollarının hangilerinden daha az faydalandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

24. Patricilerin uygulamalarına karşı çıkan pleplerin ayaklanmaları ile bu kanunlar gündeme gelmiştir. Bu ayaklanmaları bastırmak amacıyla mevcut kanunlar ıslah edilerek ilk defa yazılı hâle getirilmiştir. Bu kanunlarla Roma halkının görev ve sorumlulukları, halk arasındaki ilişkiler gibi pek çok konuya açıklık getirilmiştir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bilgiler verilmiştir?

- A) 12 Levha Kanunları
B) Justinianus Kanunları
C) Cengiz Yasası
D) Hammurabi Kanunları
E) İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi

25. Doğu ile Batı kültürü arasındaki etkileşimi tarih boyunca sağlamış olan bu yol, alternatif güzergâhların bulunmasıyla birlikte önemini yitirmiş olmasına rağmen son yıllarda tekrar dünya gündemine girmiştir. Bu amaçla Tek Kuşak, Tek Yol Projesi ortaya atılmıştır.

Bu parçada sözü edilen ticaret yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Baharat B) İpek C) Kral
D) Kürk E) Amber

26. I. At ilk defa bu kültürde görülmüştür. Orta Asya'nın en eski kültürüdür.
II. Çakmak taşından ok uçları, bıçaklar, kemik iğneler, bakır eşyalar, basit çömler bu kültürün belli başlı eserleridir.
III. Türklerin ataları tarafından meydana getirilmiştir.

Bazı kültür merkezlerine ait bu bilgiler aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

	Anav	Afanesyevo	Andronova
A)	I	II	III
B)	III	II	I
C)	I	III	II
D)	II	I	III
E)	II	III	I

27. "Türklerde kağan olabilmek için Gök Tengri tarafından kut verilmiş bir aileye mensup olmak gerekirdi. Bu aileler belli olup Hunlarda!..... Kök Türklerde!!..... ve Uygurlarda!!!..... ailesidir."

Bu parçadaki numaralandırılmış yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	I	II	III
A)	Aşina	Yağlakâr	Tu-ku
B)	Yağlakâr	Tu-ku	Aşina
C)	Tu-ku	Aşina	Yağlakâr
D)	Tu-ku	Yağlakâr	Aşina
E)	Aşina	Tu-ku	Yağlakâr

28. Aşağıdaki unvanlardan hangisi İslamiyet öncesinde kurulan Türk devletlerinin hükümdarlarının kullandığı unvanlardan biri değildir?

- A) Şanyü B) Tanhu C) Yabgu
D) İlteber E) Hünkâr

29. Türk kağanını kut yani siyasi iktidar ile donatan Gök Tengri, ona iktisadi güç olarak aşağıdakilerden hangisini bağışlamıştır?

- A) Ülüş B) Şanyü C) İdikut
D) Ayukı E) Kotuz

30. • Türkçe konuşan ve Türk soyundan olan toplulukları ilk kez hâkimiyeti altında toplamıştır.
• Mukan Kağan zamanında her yönüyle parlak bir dönem yaşamıştır.
• Kapgan Kağan'ın sert tutumu ve Çin entrikaları nedeniyle devlete bağlı boylar birer birer isyan etmiştir.
• Günümüzde Çin'e bağlı Doğu Türkistan Uygur Özerk Bölgesi'nde yaşamaktadırlar.

Bu bilgilerle aşağıdaki devletler eşleştirdiğinde hangisi dışta kalır?

- A) Kök Türk B) II. Kök Türk
C) Asya Hun D) Kansu Uygurları
E) Turfan Uygurları

31. Orhun Kitabeleri'nde töre kelimesinin, on bir yerde geçmesi ve bunun altısının il ile birlikte kullanılmış olması aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Askerî yapıya önem verildiğinin
B) Adaletle önem verildiğinin
C) Devletler arası ilişkiye önem verildiğinin
D) Ekonomiye önem verildiğinin
E) Devletin sosyal devlet anlayışı ile yönetildiğinin

32. Orhun Yazıtları'nda "Tanrı gibi gökte olmuş Türk Bilge Kağan'ı, bu zamanda oturdum." ve "Türk milletinin adı sanı yok olmasın diye babam kağanı, annem hatunu yükseltmiş olan Tanrı, il veren Tanrı" ifadeleri geçmektedir.

Buna göre;

- I. egemenlik anlayışının ilahi kaynaklı olduğu,
II. tanrı-kral anlayışının olduğu,
III. İslamiyet'i kabul etmeleriyle egemenlik anlayışının değiştiği

durumlarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

33. Aşağıdaki Türk toplulukları ile göç ettikleri yerlerin eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Hunlar - Orhun bölgesinden Güney Kazakistan bozkırlarına, Türkistan'a
- B) Eftalitler - Afganistan ve Kuzey Hindistan'a
- C) Oğuzlar - Kafkasların kuzeyinden Orta Avrupa'ya
- D) Uygurlar - Orhun Nehri bölgesinden İç Asya'ya
- E) Avarlar - Batı Türkistan'dan Orta Avrupa'ya

34. Arabistan genelinde inanış olarak Putperestlik hâkimdi. Bunun yanı sıra Hristiyanlık, Musevilik ve Haniflik dinlerine inananlar da vardı.

Buna göre İslamiyet öncesi Arabistan'la ilgili olarak;

- I. siyasi birliğin olmadığı,
- II. dinî birlikteliğin olmadığı,
- III. kabilecilik anlayışının etkili olduğu

durumlarından hangilerinden söz edilebilir?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

35. Müslümanların Mekke'den Medine'ye göç etmesinden sonra Medine Sözleşmesi imzalanmıştır.

Bu sözleşmenin Medine'de;

- I. dinî,
- II. ekonomi,
- III. siyasi

alanlarından hangilerinde birliği sağlama amacıyla ha-zırlandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

36. Aşağıdaki gelişmelerden hangisinin Hz. Muhammed Dönemi'nde gerçekleştiği söylenemez?

- A) Ecnâdeyn Savaşı
- B) Hudeybiye Antlaşması
- C) Hayber'in Fethi
- D) Tebük Seferi
- E) Bedir Savaşı

37. İslamiyet'in yayılması için ya elçiler gönderilmiş ya da savaşlar yapılmıştır.

Bu amaçla Bizansla;

- I. Mute Seferi,
- II. Ecnâdeyn Savaşı,
- III. Köprü Savaşı

olaylarından hangilerinin yaşandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

38. • Kıbrıs'ın fethedilmesi
• Kur'an'ın kitap hâline getirilmesi
• Cemel (Deve) Vakası'nın yaşanması
• Kahire yakınlarında Fustat adı verilen "ordugâh şehir" kurulması

Bu gelişmelerle gerçekleştiği halife dönemleri eşleştirdiğinde hangisi dışta kalır?

- A) Hz. Ebubekir
- B) Hz. Ali
- C) Hz. Ömer
- D) Hz. Osman
- E) Muaviye

39. İslam Devleti'nde zaman zaman ayrılıklar yaşanmıştır.

Bu duruma;

- I. Hakem Olayı,
- II. Kerbela Olayı,
- III. Sıffin Savaşı

gelişmelerinden hangileri örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

40. Bu dönemde Arap ve mevali arasındaki fark ortadan kalkmış ve İranlılar, devlet içinde etkin hâle gelmiştir. Halifeleri, Sasanilerin yönetim yapısını örnek alarak vezirlik kurumunu kurmuştur. Bu dönemde Anadolu'ya akınlar yapılmış ve bu zamanda Bizans vergiye bağlanmıştır.

Anlatılan bu gelişmeler aşağıdaki dönemlerin hangisinde yaşanmıştır?

- A) Abbasi B) Emevi C) Hz. Ömer
D) Hz. Ebubekir E) Hz. Muhammed

41. Halife Mutasım Dönemi'nde, Bağdat'ın kuzeyinde sadece Türklere ait olan aşağıdaki şehirlerden hangisi kurulmuştur?

- A) Musul B) Kufe C) Samarra
D) Semerkant E) Tebriz

42. Aşağıdaki Türk boylarından hangisinin diğerlerinden daha sonra İslamiyet'i kabul ettiği söylenebilir?

- A) Yağma B) Çiğil C) Karluk
D) Oğuz E) Tuhsi

43. Samanilerin Türk komutanlarından Alp Tegin tarafından 963 yılında Horasan, Afganistan ve Kuzey Hindistan'da kurulan Müslüman Türk devletidir.

Bu bilgiler aşağıdaki Türk devletlerinden hangisine aittir?

- A) Karahanlılar B) Gazneliler
C) Eyyubiler D) Büyük Selçuklu Devleti
E) Memluklar

44. İlk Türk devletlerinde görülen "kut" anlayışı İslamiyet'le birlikte "Allah'ın nasibi veya takdir" olarak kabul edilmiştir. "Kut"a sahip olan hükümdarlar devleti iyi idare etmek, halkın huzur ve refahını sağlamak zorundadır. Bunu sağlayamazsa kendisine "kut"u veren Tanrı katında sorumlu olacağına inanırdı.

Buna göre İslamiyet'in kabulüyle beraber Türk devletleri için;

- I. egemenlik anlayışının değişmediği,
- II. sosyal devlet anlayışının devam ettiği,
- III. kısa ömürlü olduğu

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

45. I. Moğollar,
II. Şii Büveyhoğulları,
III. Haçlılar

Büyük Selçuklu Devleti'nin İslam dünyasını yukarıdakilerden hangilerine karşı koruduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

46. Halife Kaimbiemrillah özel törende zulmü yıktığı, adaleti sağladığı ve İslamiyet'e yaptığı hizmetler için Tuğrul Bey'e memnuniyetini dile getirmiştir. Halife, Tuğrul Bey'e altın kılıç, sancaklar, hilatlar vermiş ve başına iki taç giydirmiştir.

Halife Kaimbiemrillah'ın Tuğrul Bey'e iki taç giydirmesinin nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

- A) Selçukluların en güçlü Türk devleti olması
B) Tuğrul Bey'in İslam dünyasının dinî lideri olarak görülmesi
C) Tuğrul Bey'in yaptığı tüm savaşları kazanması
D) Tuğrul Bey'i şarkın ve garbın sultanı olarak görülmesi
E) Tuğrul Bey'in halifenin unvan verdiği ilk Türk hükümdar olması

47. 26 Ağustos 1071 tarihinde Rahve Ovası'nda meydana gelen savaşta Selçuklular tarafından Bizans ordusunun büyük kısmı ortadan kaldırılmış hatta tarihte ilk defa bir Bizans imparatoru, bir Türk hükümdarına esir düşmüştür.

Bu parçada sözü edilen gelişmeler hangi savaşla ilgilidir?

- A) Köseadağ Savaşı B) Malazgirt Savaşı
C) Pasinler Savaşı D) Bağdat Seferi
E) Miryokefalon Savaşı

48. Selçuklularda saray teşkilatında çalışanların başında olan ve onları denetleyen kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hâcibü'l-hüccâb B) Atabey
C) Melik D) Emir-i dad
E) Kadiü'l-kudat

49. • Nizâmülmülk, Büyük Selçuklu sarayında danışman olarak çalışan bu bilginine "şerefü'l-ümme" unvanı vermiştir.
• Bu âlim Bağdat Nizamiye Medresesi'ne müderris olarak atanmıştır.
• Nizamiye Medresesi'ndeki dört yıllık görevi sırasında üç yüze yakın öğrenci yetiştirmiştir.
• Tasavvuf, felsefe ve Bâtınlık ile ilgili çalışmalar yapmıştır.

Bilgileri verilen İslam âlimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Farabi B) Gazali C) El-Hazini
D) Ömer Hayyam E) Cüveynî

50. Türklerin yaşadığı bu bölge için Türkiye adı ilk defa Bizans kaynaklarında görülmüştür. Bu bölge XII. yüzyıldan itibaren Batılılar tarafından Türkiye olarak anılmaya başlanmıştır.

Arap kaynaklarında bu bölge için aşağıdaki ifadelerden hangisi kullanılmıştır?

- A) Berrüt-Türkiye B) Anadolu
C) Türkistan D) ed-Devletü't-Türkiye
E) Turan

51. Türklerin Anadolu'yu keşfetme ve yurt edinme politikasını ilk kez aşağıdaki hükümdarlardan hangilerinin uyguladığı söylenebilir?

	Keşif Amaçlı	Yurt Edinme Amaçlı
A)	Çağrı Bey	Alparslan
B)	Tuğrul Bey	Çağrı Bey
C)	Çağrı Bey	Tuğrul Bey
D)	Alparslan	Tuğrul Bey
E)	Tuğrul Bey	Alparslan

52. • Cezerî gibi ilim adamları ön planda tutulmuştur.
• Bizans sikkeleri örnek alınarak para bastırılmıştır.
• Su ve mekanik parçalar ile çalışan makineler yapılmıştır.

Bu özellikler aşağıdaki beyliklerden hangisine aittir?

- A) Çaka
B) Saltuklular
C) Artuklular
D) Mengücekliler
E) Danişmentliler

53. Türkiye Selçukluları Anadolu'nun fethi için aşağıdakilerden hangisi ile mücadele etmemiştir?

- A) Gürcüler
B) Bizans
C) Haçlılar
D) Memlûklar
E) Eyyubiler

54. Aşağıdaki saraylardan hangisinin Türkiye Selçuklu Devleti'ne ait olduğu söylenemez?

- A) Alâeddin Köşkü
B) Keykubâdiye Sarayı
C) Kubâdâbâd Sarayı
D) Alâiye Sarayı
E) Edirne Sarayı

55. Büyük Selçuklularda bulunmayan görevlilerden bazıları Türkiye Selçuklu Devleti'nde bulunmuştur.

Bu bilgidен hareketle;

- I. pervane,
II. emîr-i sevâhil,
III. nâib-i saltanat

görevlilerinden hangileri Büyük Selçuklularda olmayıp Türkiye Selçuklularında bulunmaktadır?

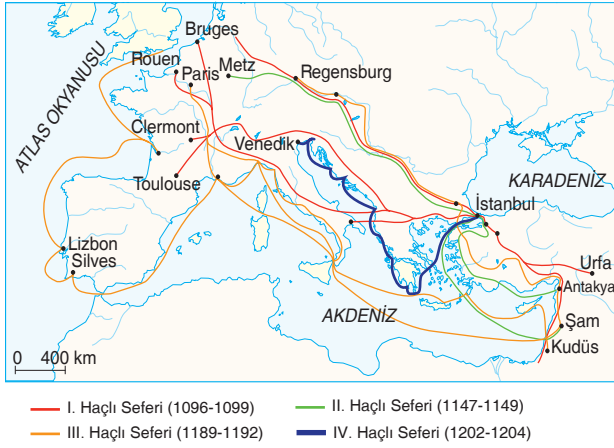
- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) I, II ve III

56. Çıkan isyanı bastırmak için isyancılar üzerine gönderilen Türkiye Selçuklu ordusu, Sivas'ı isyancılara bırakmak zorunda kalmıştır. Ardından Amasya ve Kayseri'yi de ele geçiren isyancılar, başkent Konya'yı tehdit etmeye başlamıştır. Bunun üzerine Sultan II. Gıyâseddin Keyhüsrev başkenti terk etmiştir. Bu sırada isyancıların liderinin yakalanarak Amasya Kalesi'nde idam edilmesi, isyanın daha da büyümesine neden olmuştur. Türkiye Selçuklu ordusunun tekrar toparlanarak isyancılar üzerine büyük bir sefer düzenlenmesi ile isyan ancak bastırılabilmiştir.

Bu parçada sözü edilen isyan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şahkulu
B) Baba İshak
C) Şeyh Bedrettin
D) Celali
E) Suhte

57.

Haçlı Seferleri'nde kutsal yerlerin alınması Hristiyanlar açısından dinî bir hedef olarak görülmüştür.

Bu bilgilerden hareketle Haçlı Seferleri ile ilgili;

- I. IV. Sefer'de Kudüs'e gidilmediği,
- II. Avrupalıların tamamının sefere katıldığı,
- III. Türkiye Selçuklularının başkentini değiştirmek zorunda kaldığı

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

58. Osmanlılar hakkında ilk tarihî bilgiler, Orhan Bey'in imamının oğlu tarafından kaleme alınmıştır. Ancak bu eser günümüzde mevcut değildir. Aşıkpaşazâde, Gebze'den geçerken hastalanmış ve bu kişinin evinde misafir olmuştur. Burada menâkıpnameyi okuyan Aşıkpaşazâde daha sonra *Aşıkpaşazâde Tarihi* adlı eserini yazarken buradan edindiği bilgileri kullanmıştır.

Bu parçada bahsedilen eserin sahibi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahmedî B) Oruç Bey C) Ruhi Çelebi
D) İbn-i Haldun E) Yahşi Fakih

59. • "Bir aşiretten cihangirane bir devlet çıkardık." anlayışına karşı çıkmıştır.
• Osmanlı Beyliği'nin kuruluşunda sadece fetih ve ganimet elde etme amaçlı seferlerin etkili olmadığını söylemiştir.

Osmanlı Devleti'nin kuruluşu ile ilgili bu görüşlere sahip olan kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mehmet Fuat Köprülü
B) İlber Ortaylı
C) Paul Wittek
D) Halil İncalcık
E) Faruk Sümer

60. Mehmet Fuat Köprülü'ye göre, Osman Gazi'nin ön plana çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi olduğu söylenemez?

- A) Gaziyân-ı Rûm
B) Ahiyân-ı Rûm
C) Abdalân-ı Rûm
D) Bâciyân-ı Rûm
E) Sultan-ı İklim-i Rum

61. Halil İncalcık'a göre Osman Gazi'ye güç ve prestij kazandıran 27 Temmuz 1302 tarihli ---- Savaşı, Osmanlı Beyliği'nin gerçek kuruluş tarihi olarak kabul edilmelidir. Çünkü Osmanlı Devleti gibi büyük bir devletin kuruluşunu birtakım menkıbelerle açıklamaya çalışmak bilimsellikten uzaklaşmaktır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) I. Kosova B) Koyunhisar
C) Palekanon D) Sazlıdere
E) Çirmen

62. Osmanlı Beyliği; kuruluşundan itibaren özenle takip ettiği iskân politikası ve güçlü askerî yapısı sayesinde fethedilen bölgelerde kalıcılığı sağlamayı başarmıştır.

Bu politika ilk defa aşağıdaki padişahlardan hangisinin zamanında Rumeli'ye geçilmesiyle uygulanmaya başlanmıştır?

- A) Osman Bey
B) Orhan Bey
C) I. Murat
D) Çelebi Mehmet
E) II. Murat

63. Türklerin Balkanlardaki hâkimiyetinin kesinleşmesine ve Avrupalıların savunmaya çekilmesine neden olan savaş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varna
B) Niğbolu
C) I. Kosova
D) II. Kosova
E) Sazlıdere

64. Ankara Savaşı'ndan sonra Aydınöğulları, Karamanoğulları, Menteşeoğulları, Saruhanoğulları, Hamitoğulları gibi beylikler yeniden kurulmuştur. Bu beyliklerden Saruhanoğulları'na Çelebi Mehmet; Aydınöğulları, Menteşeoğulları ve Hamitoğulları'na II. Murat; Karamanoğulları'na ise II. Bayezid son vermiştir.

Bu süreçte Osmanlı Devleti'nden ayrılmayan beylik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karesioğulları
B) Dulkadiroğulları
C) Ramazanoğulları
D) Dilmaçoğulları
E) Eretna

65. Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkûresi, İslamiyet'in kabulünden sonra Nizam-ı Âlem fikri ile birleşerek Osmanlı Devleti tarafından ileri seviyeye taşınmıştır.

Bu ideal, Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Devri'nde hangi iki lideri karşı karşıya getirmiştir?

- A) Yıldırım Bayezid – Şah Tahmasb
B) I. Murat – Nadir Şah
C) Yıldırım Bayezid – Timur
D) I. Murat – Şah Tahmasb
E) II. Murat – Nadir Şah

66. Karamanoğulları'nın Anadolu'da birliği sağlama siyaseti, 1387'de Osmanlılara mağlup olmalarıyla son bulmuştur. Bu olaydan sonra Anadolu'da siyasi birliği sağlayabilecek devletin Osmanlı Devleti olduğu ortaya çıkmıştır.

Yaşanan bu gelişme aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde yaşandığı söylenebilir?

- A) Orhan Bey
B) Yıldırım Bayezid
C) I. Murat
D) II. Murat
E) Çelebi Mehmet

67. Osmanlı'nın ilk yıllarında fetihlerin devamı için gerekli olan ilk düzenli askerî birliklerin, Vezir Alâeddin Paşa ve Bursa Kadısı Çandarlı Kara Halil'in teklifleri doğrultusunda aşağıdaki gelişmelerden hangisinin sonunda kurulduğu söylenebilir?

- A) Bursa'nın fethi
B) İznik'in fethi
C) Edirne'nin fethi
D) İstanbul'un fethi
E) Kocaeli'nin Fethi

68. XV. yüzyılın ortalarına kadar fiilen silahlı hizmette bulunmuş olan bu askerî grup, Kapıkulu Ocakları'nın gelişmesiyle yerlerini onlara bırakmıştır. Daha sonra Osmanlı askerî teşkilatının geri hizmetinde yer almış olan bu grup askerî amaçlı köprü ve yol yapımı, kale tamiri ve inşası, hendek kazımı gibi işlerde kullanılmıştır.

Bu parçada bahsedilen askerî birlik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Azepler
B) Deliler
C) Yeniçeriler
D) Yaya ve Müsellem
E) Lağımcılar

69. Fethedilen toprakların idaresi ve merkezî otoritenin bu bölgelerde sağlanması için bir sistemin oluşturulması gerekmiştir. Geliştirilen tımar sistemi hem merkezden uzak toprakların idaresini hem de toprağın işlenmesini sağlamıştır.

Osmanlı Devleti'nin geliştirdiği tımar sisteminde aşağıdaki devletlerin hangisinden etkilendiği söylenebilir?

- A) Timur
B) Büyük Selçuklular
C) Karahanlılar
D) Gazneliler
E) Kök Türkler

70. Osmanlı Devleti, ziraattan alacağı vergiyi doğrudan asker olan tımar sahiplerine bırakmıştır. Tımarlı Sipahi, toprak üzerinde yaşayan reayadan, devletin belirlediği vergiyi toplama yetkisine sahiptir. Ancak toprağın mülkiyeti devlete aittir. Bu sistemde, Osmanlı Devleti vergi toplamak için masraf yapmamış, bu görevi Tımarlı Sipahi'ye vermiştir. Bununla birlikte Tımarlı Sipahiler, padişahın taşradaki temsilcileri olarak idari yöneticilik görevi de yapmıştır.

Osmanlı Devleti'nin bu uygulamayla;

- I. feodalite benzeri bir yönetim oluşmasını engellemek,
II. yeniçeri sayısını artırmak,
III. Kapıkulu Ocağı'nın asker ihtiyacını karşılamak

durumlarından hangilerini amaçladığı söylenemez?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

71. • Avrupa'daki ilk daimî ordudur.
• Asker ihtiyacı başlarda Pencik sistemi ile karşılanmıştır.
• Eğitim ve hizmetlerini tamamladıktan sonra göreve başlamış ve başlarına ak börk giydirilmiştir.
• Ankara Savaşı'ndan sonra pençik sistemi devam ettirememiştir.

Özellikleri verilen bu askerî birlik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tımarlı Sipahi
B) Silahar
C) Yeniçeri
D) Cebeci
E) Azep

72. **Osmanlı Devleti'nde askerî sınıf ile ilgili olarak,**

- I. Tamamı orduda görev almıştır.
II. Vergiden muaf tutulmuşlardır.
III. Tüm üyeleri Enderun Mektebi'nde yetişmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

73. Orhan Bey, medrese kurarak yargı ve eğitim gibi toplumun iki önemli ihtiyacının düzenli bir şekilde karşılanmasına zemin hazırlamıştır.

Sadece bu bilgilere bakılarak medreselerin;

- I. kalemîye,
II. seyfiye,
III. ilmiye

sınıflarından hangilerine devlet görevlisi yetiştirdiği söylenebilir?

- A) Yalnız III
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III